

Biblické zahrady

Zahrady ve starozákonní době nebyly jen pěknou kulisou. Pro člověka Blízkého východu představovaly jeden z nejviditelnějších symbolů moci, bohatství, kulturnosti, schopnosti vytvořit něco krásného. Starověký Izrael žil mezi pouští a polopouští. Zahrada byla doslova zázrak a obrazem života - tam, kde je voda a zeleň, tam je život a požehnání.

V českých překladech Bible (ČEP, B21, Kralická) se slovo „**zahrada**“ objevuje přibližně: **45–55×** (v závislosti na překladu). Zahrady měly různé významy. Zkusme si některé z biblických zahrad připomenout.

1. Zahrady v Šúšanu (kniha Ester 1,5–6)

Perský král Achašveroš pořádá hostinu v přepychové královské zahradě paláce v Šúšanu. Byla reprezentativní částí paláce, určená pro politické a společenské rituály.

*5 Když pak ty dny skončily, uspořádal král pro všechny lid, co byl na hradě v Šúšanu, od největšího po nejmenšího, sedmidenní hodokvas na nádvoří v zahradě královského paláce.
6 Sněhobílé tkaniny lněné a bavlněné i látky purpurově fialové byly zavěšeny na bělostných a šarlatových provazech, provlečených stříbrnými kruhy na mramorových sloupech. Zlatá a stříbrná lehátka stála na mozaikové dlažbě z alabastru a mramoru, z perleti a drahokamů.*

2. Zahrada krále Achaba v Jezreelu (1 Král 21)

Král Achab touží po vinici Nábota Jizreelského, která sousedí s jeho palácem v Jezreelu. Jeho motivace je výmluvná: chce z ní udělat **zeleninovou zahradu, buď odkoupit nebo vyměnit za jinou vinici**. To ukazuje, že král měl kolem paláce rozsáhlé zahradní prostory a chtěl je dále rozšiřovat. Ten mu ji nechce prodat, protože je to dědictví po otcích. A díky tomu je připraven manželkou krále Achaba o život.

Po těchto událostech se stalo toto: Nábót Jizreelský měl vinici v Jizreelu vedle paláce samařského krále Achaba. 2 Achab promluvil s Nábodem: „Dej mi svou vinici, chci z ní mít zeleninářskou zahradu, protože je blízko mého domu. Dám ti za ni lepší vinici anebo, chceš-li raději, vyplatím ti její kupní cenu ve stříbře.“ 3 Nábót řekl Achabovi: „Chraň mě Hospodin, abych ti dal dědictví po svých otcích.“

3. Královské zahrady v Jeruzalémě (2 Král 25,4; Jer 39,4)

2 Král 25,4. - Všichni bojovníci uprchli v noci branou mezi hradbami u královské zahrady. Kolem celého města byli Kaldejci. Král se dal cestou k pustině.

Texty z doby pádu Jeruzaléma zmiňují „královskou zahradu“ u městských hradeb. Sloužila jako zásobárna vody, zdroj ovoce a zeleně. Byla strategickým místem (tudý král Sidkijáš prchá z města). Byla tedy součástí královské infrastruktury.

4. Zahrady babylonských králů, visuté zahrady, jeden z divů světa

I když „visuté zahrady“ nejsou v Bibli přímo zmíněny, píše o nich historikové **Diodóros Sicilský, Strabón** a řecký historik a geograf, **Flavius Iosephus**.

Babylonské zahrady byly plné exotických rostlin, byly složitými zavlažovacími systémy a symbolem imperiální moci.

5. Šalomoun a jeho zahrady (Píseň písní)

Šalomoun ve své Píseň písní používá zahradní obraznost jako metaforu lásky, tělesné i duchovní. Je zjevné, že nějaký vzor ve skutečné zahradě měl.

Jsem kvítek šáronský, lilie v dolinách. Jako lilie mezi trním, tak má přítelkyně mezi dcerami. Jako jabloň mezi lesními stromy, tak můj milý mezi syny. Usedla jsem žádostivě v jeho stínu, jeho ovoce mi sládne na rtech. On mě uvedl do domu vína, jeho prapor nade mnou je láska. Občerstvěte mě koláči hroznovými, osvěžte mě jablky, neboť jsem nemocna láskou.

Já bych se však chtěla bavit o jiných zahradách, které mají pro nás křesťany zásadní význam a které se táhnou celou Bibli jako zelená stuha.

1. Zahrada Eden – začátek dějin

První zmínka je hned na začátku Bible 1 Moj 2, 8.-

A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil. 9 Hospodin Bůh dal vyrůst ze země všemu stromu žádoucím na pohled, s plody dobrými k jídlu, uprostřed zahrady pak stromu života, a stromu poznání dobrého a zlého.

Pro koho vytvořil Bůh zahradu Eden? Pro sebe? Pro člověka, pro své stvoření. Připomíná mi to rodiče, kteří toužebně očekávají narození svého dítěte a už dopředu mu chystají pokojíček. Přemýšlí o barvě stěn, aby se tam miminko cítilo dobře, o postýlce, o hračkách. A těší se na jeho příchod. Stejně se chová Bůh. Kvůli člověku vytvořil tuto krásu, vysadil nádherné košaté stromy, květy všech barev a vůní, ovoce lákavé na pohled. Člověku k radosti stvořil tuto nádheru, jemu dal také veškeré tvorstvo. Neřekl – tady vysadím 2 stromy, ať mají co jíst, a mezi ně kousek trávníku, ať si mají kde sednout, to stačí. Ne. On chtěl pro lidi to nejlepší.

Eden je obraz Božího záměru: mít blízkost s člověkem, harmonie, láska, radost, nevinnost, věčný život. Bůh dává člověku hojnost, krásu i užitek. To je obraz požehnání – Bůh nechce abychom jen „přežívání“, dává nám to nejlepší, nejkrásnější, abychom užívali plnosti života. Toto požehnání měl člověk přenášet dál.

15 Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil.“

Ale člověk nemá být jen konzument. Má od Boha povolání: pracovat, pečovat, střežit. Má být v této zahradě **zahradníkem**.

Jak příběh pokračuje víme.

16 A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. 17 Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“

Boží blízkost vždycky zahrnuje i hranice. Ne proto, aby nás Bůh omezil, ale aby nás chránil. Stejně jako rodiče, když připravují bezpečnostní prvky, aby se dítě nezranilo.

Přichází had s **předstíraným přátelstvím, předstíraným** zájmem a lživým sdělením: Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě? „Nikoli, nepropadnete smrti. 5 Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“

V této zahradě zazní **první lež ukrytá za předstírané přátelství**, objeví se první pochybnost, první neposlušnost, první hřích. Nástrojem je zde **strom** poznání dobrého a zlého. Adam s Evou podlehnou, selžou, a jsou z ráje vyhnáni. „I vyhnal člověka...“ (1. Mojžíšova 3,24)

Eden bychom mohli nazvat zahradou ztraceného života. V zahradě se rodí hřích, odloučení, dřina, bolest, smrt. V Edenu člověk zklamal. Zde vzniká jeho touha po obnově vztahu s Bohem a po věčném životě, o který jsme přišli. Ta nás provází po celé věky.

2. Zahrada Getsemane – zde dochází k Ježíšovu zápasu

Zahrada leží na úpatí **Olivové hory** ve východním Jeruzalémě, v arabské čtvrti At-Túr. Olivový háj zde existoval ve starověku i dnes. Getsemane v překladu znamená „lis na olej“. Olivy se tam drtily, aby z nich vyšlo to nejcennější – olej. V téhle zahradě je drcen Boží Syn. Drcen tíhou hříchu světa, tíhou Božího soudu, tíhou opuštěnosti. Je to obraz jeho vnitřního zápasu, který předchází kříži.

O Getsemane můžeme číst u [Matouš 26,36–46](#); [Marek 14,32–42](#); [Lukáš 22,39–46](#).

Pán Ježíš se modlí : „*Má duše je smutná až k smrti...*“ ([Matouš 26,38](#))

„*Otče můj, je-li možné, ať mě mine tento kalich;/// avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.*“ ([Matouš 26,39](#))

„*Otče můj, není-li možné, aby mne ten kalich minul, a musím-li jej pít, staň se tvá vůle.*“ ([Matouš 26,42](#))

Ježíš se nebojí přiznat hluboký smutek a obyčejný lidský strach. I Boží Syn prochází temnotou duše. Ve své modlitbě vyjadřuje, že se obává budoucích událostí, vede vnitřní boj. Rád by, kdyby se věci vyvíjely jinak, ale naprosto se podrobuje Boží vůli. Ukazuje, že víra není absence strachu, ale poslušnost uprostřed strachu.

Getsemane je protějšek Edenu. V Edenu člověk selže; v Getsemane Adam (Ježíš) zůstává věrný. V Edenu jako by zaznívalo: „má vůle, ne Boží“. V Getsemane: „ať se děje Boží vůle, ne má“. Tady začíná obrácení příběhu. Tady se zahrada stává místem, kde se lidská vůle – Ježíšova - znovu sladuje s vůlí Boží. I v této zahradě se setkáme se **stromy** – staré olivovníky, které jsou tichým svědkem Ježíšova zápasu, a které poskytují mu v těchto nesmírně těžkých okamžicích chladivý tichý kout . Tady se rozhoduje o mém i tvém osudu.

Příběh této zahrady ale zdaleka nekončí. V té stejné zahradě jde děj dál.

„Ještě mluvil, a hle, přišel Jidáš, jeden z Dvanácti, a s ním veliký zástup s meči a holemi od velekněží a starších lidu. ... A hned přistoupil k Ježíšovi a řekl: ‚Bud‘ zdráv, Mistře!‘ a políbil ho.“

[\(Matouš 26,47.49\)](#)

Polibek byl a je projevem přátelství. Jako v Edenu had přichází přátelsky a s předstíraným zájmem, tak tady přichází zrada přátelským polibkem. Hřích se tváří přátelsky, ale ničí náš vztah s Bohem.

Getsemane je zahradou zápasu a zrady.

3. Zahrada u hrobu – vzkříšení

Text o zahradě u Ježíšova hrobu najdeš hlavně v [Jan 19,38–42](#) a [Jan 20,1–18](#).

„Na místě, kde byl ukřižován, byla zahrada a v zahradě nový hrob, v němž dosud nikdo nebyl pochován. Tam položili Ježíše, protože byl den přípravy a hrob byl blízko. ([Jan 19,41](#))“

První pád člověka se stal v zahradě (Eden), rozhodující vítězství nad hříchem a smrtí se děje zase v zahradě. V první zahradě člověk ztratil Boha, v poslední pozemské zahradě Bůh znovu nachází člověka v Kristu. I zde hraje svou úlohu **strom** – ten, z jehož dřeva byl vyroben kříž pro Ježíše Krista. Strom, který se stal nástrojem vítězství. Často od nevěřících slyším – proč nosíš na krku kříž, vždyť je to mučící nástroj. Ano, pro nevěřícího je to jen mučící nástroj. Pro věřící je to symbol odpuštění našich vin, spasení a konečného vítězství Ježíše nad smrtí a zlem.

Jan 20

11 Ale Marie stála venku před hrobem a plakala.

14 Po těch slovech se obrátila a spatřila za sebou Ježíše; ale nepoznala, že je to on.

*15 Ježíš jí řekl: „Proč pláčeš? Koho hledáš?“ V domnění, že je to **zahradník**, mu odpověděla: „Jestliže tys jej, pane, odnesl, řekni mi, kam jsi ho položil, a já pro něj půjdu.“*

Marie Magdaléna si Ježíše po vzkříšení spletla se zahradníkem.

1 Moj 2, 15. - Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil.

Bůh učinil z Adama svého zahradníka.

A tady je krásný obraz: Ježíš jako zahradník, tedy ten, kdo obnovuje, čistí, sází nové – a to v našem srdci.

Zahrada u hrobu je zahradou nového stvoření, vítězství Ježíše Krista nad hříchem, nad smrtí, nad satanem. Je to zahrada našeho spasení, naší naděje.

Z Edenu jsme byli vyhnáni, dveře zpět se zavřely. V zahradě hrobu se nám otevřely dveře pro návrat. Kristus vstal z mrtvých, aby otevřel cestu zpět k Otci.

Zahrada na nové zemi – věčně obnovený ráj

Závěr Bible nekončí křížem ani prázdným hrobem, ale novým stvořením. Vrací motiv Edenu, ale proměněný. K obrazu „zahrady na nové zemi“ se nejvíc blíží závěr Bible – [Zjevení 21–22](#).

Zjevení 22, 1. - A ukázal mi řeku živé vody, čiré jako křišťál, která vyvěrala u trůnu Božího a Beránkova. 2 Uprostřed města na náměstí, z obou stran řeky, bylo stromoví života nesoucí ovoce dvanáctkrát do roka; každý měsíc dozrává na něm ovoce a jeho listí má léčivou moc pro všechny národy.

Strom života, který byl v Edenu, se znovu objevuje na nové zemi. Co bylo ztraceno v první zahradě, je navždy obnoveno v poslední. Už žádný had, žádná zrada, žádný strach, žádná bolest, žádná dřina, žádná vzdálenost, žádné skrývání se před Bohem, žádná Getsemane, žádný hrob. Jen Boží přítomnost, uzdravení, pokoj, a radost. Díky Ježíšově nekonečné a bezpodmínečné lásce a Jeho oběti na kříži můžeme dojít do této nádherné zahrady a navěky žít v přítomnosti Boží. Všechno zlomené, zničené bude definitivně uzdraveno.

Není to jen příroda, o čem čteme ve Zjevení Janově. Je to i „svaté město, nový Jeruzalém“. Dozvídáme se, že město bude mít mohutné a vysoké hradby, dvanáct bran střežených dvanácti anděly.

1 Moj 3 - Východně od zahrady v Edenu usadil (Bůh) cheruby s míhajícími se plamennými meči, aby střežili cestu ke stromu života. Andělé bránili vstupu do zahrady Eden.

V zahradě na nové zemi budou andělé pro nás brány otvírat, abychom vstoupili a už nikdy nemuseli zahradu – město opustit.

„A (Bůh) bude přebývat s nimi, a oni budou jeho lid; a sám Bůh bude s nimi...“ (Zjevení 21,3)

Tohle je konečný cíl: ne jen „odejít do nebe“, ale žít s Bohem v obnoveném stvoření, znovu žít s Bohem v „zahradě“, kde už nikdy nebude hřích ani smrt.

Tuto zahradu bych nazvala **zahradou věčně obnoveného ráje**.

Zahrada Eden, zahrada Getsemane, zahrada s Ježíšovým hrobem i nová země patří do jednoho Božího příběhu. V první zahradě člověk ztrácí společenství s Bohem, v druhé zahradě Kristus poslušností začíná nést prokletí hříchu, v zahradě u hrobu vítězí nad smrtí a v zahradě nové země je naplno obnoven ráj a věčné společenství s Bohem.

Do téhle naděje vstupujeme vírou:

„Věř v Pána Ježíše Krista, a budeš spasen...“ (Skutky 16,31)

„Kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mne poslal, má věčný život...“ (Jan 5,24)

Každý z nás má svoji zahradu Eden, kde podléhá svodům, slabosti, stejně jako Adam. Vzdalujeme se od našeho Pána.

Každý z nás má své Getsemane, kdy říkáme: „Bože, nechci tím projít“ – ale zároveň víme, že nás volá k důvěře. Bůh nás zve, abychom spolu s ním zápasili v modlitbě a řekli: „ne má, nýbrž tvá vůle se staň“.

Každý máme někdy svou zahradu hrobu, kde vidíme něco v našem životě „umírat“ (vztah, naděje, sny), žijeme v pocitu, že už nic nového nepříjde, bojujeme s hříchem, který vypadá silnější než my. Počítejme s tím, že Bůh umí otevřít „zavřené hroby“ – měnit situace i naše srdce. Díky Němu můžeme překonat sami sebe i nastalé překážky.

Každý z nás věří, že i pro něho je připravena nádherná zahrada věčného pokoje a radosti na nové zemi, kde budeme žít v Hospodinově blízkosti, uprostřed Boží nádhery.

To není jen budoucnost. Už teď v tobě Duch svatý vytváří „nové stvoření“ (2. Korintským 5,17). Už teď můžeš žít jako člověk, který patří do té poslední zahrady – nové země. Pán nám v tom pomáhej.

Amen